

Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2020

Av Jon Bekken

Statsforvalteren i Innlandet
Rapport nr. 3 | 2021

Forfatter: Jon Bekken
Tittel: Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2020

ISBN: 978-82-8410-016-6

Forsidebildet: En ung sivhauk jakter over starrbankene i Svartelvdeltaet 12. august.
Foto: Brit Rennemo

© 2021 Forfatteren

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Biolog Jon Bekken, Åshøgveien 620, 2360 Rudshøgda
tlf. 47 28 44 88 E-post: JonBekken@broadpark.no

Tittel: Fugletrekking i Åkersvika naturreservat 2020	Emneord: Fugletrekking Våtmarksfugler Åkersvika naturreservat
Tellinger: Norsk ornitologisk forening, Hamar lokallag Rapport: Jon Bekken	Dato: April 2021
Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Innlandet	Oppdragsreferanse: Erica Neby

Sammendrag:

Tellingene av trekkende våtmarksfugler i Åkersvika naturreservat begynte allerede i 1974. Etter fem års opphold ble tellingene tatt opp igjen i 1984, og har deretter fortsatt etter samme metodikk. Antallet fugler som raster i området er avhengig av mange faktorer, som årstidens gang, bestandsstørrelse, tilgang på egnet føde, vannstand, konkurranse med andre rasteplasser, og forstyrrelser fra folk og predatorer.

Som de foregående årene er tellingene i 2020 utført av en gruppe medlemmer av Norsk Ornitologisk Forening, Hamar lokallag. Det ble gjennomført 26 tellinger på våren og 35 på høsten. Det er telt fugler i seks delområder, fra faste observasjonspunkter. Det er benyttet teleskop på stativ. Vårflommen var usedvanlig sein og nådde sitt høyeste nivå 123,90 den 1. juli. Flomtoppen var 26 cm høyere og to uker seinere enn i 2019.

Da telleresultatene ble summert opp, viste det seg at den klart mest tallrike arten som tidligere var stokkand, etterfulgt av kortnebbgås, kanadagås, fiskemåke og krikand. To mildværsperioder i mars bidro til at trekkingen av kortnebbgjess startet tidlig. Flokker på over 1.000 individer ble sett på Hedmarken i perioden 23. mars til 9. april. Største antall i reservatet var 5.000 fugler ved Vikingskipet den 31. mars. Vadefuglene har vært fåtallige i mange år. Dette har først og fremst sammenheng med vannstanden, og med at bestandene er blitt mindre. Høyest antall under tellingene hadde strandsnipe og gluttsnipe.

I ytre del av vika var det lite bruk (8 %) av arealet utenfor reservatgrensa på våren, mens dette området var litt mer brukt enn området innenfor under høsttrekkingen (60 %).

En rekke mindre vanlige arter ble observert i løpet av sesongen, som dvergsvane, dverggås, snadderand, knekkand, bergand og rovterne.

Hvert år blir observasjonene sammenfattet i en rapport (Kristiansen 2014, Bekken 2015-18). Alle observasjoner blir vanligvis lagt inn i Artsobservasjoner samme dag som tellingene er utført. Leveransen består i tillegg til denne rapporten av et regneark med telleresultater for de 38 vanligste artene dag for dag delt på sju delområder, og papirutskrifter og/eller datafiler med observasjonene for hver telledag.

Takk til Brit Rennemo og Morten Brandsnes for korrigerende og supplerende rapporttekst.

Innledning

Åkersvika er ei grunn bukt på østsida av Mjøsa, i kommunene Hamar og Stange i Innlandet. De to elvene Svartelva og Flagstadelva danner hvert sitt delta. Vika blir via disse elvene tilført næringsstoffer fra frodig kulturlandskap på næringsrik berggrunn. Det bidrar til høy biologisk produksjon og stort arts mangfold.

Naturreservatet ble opprettet 26. juli 1974, med en utvidelse i 1984, og en justering av grensa i 1992 i forbindelse med bygging av skøytehallen Vikingskipet til de olympiske leker. Den 22. januar 2016 ble det areal som en firefelts E6 vil dekke tatt ut av reservatet med 126 dekar, og det ble lagt til nye 175,5 dekar, slik at verneområdet nå er på 4.238 daa. Ved sommervannstand er ca. to tredeler av reservatet åpent vannspeil (Figur 1).

Våren 1974 tok fugleforeningen initiativet til mer systematiske registreringer av fuglelivet i Åkersvika. Denne første runden av trektellinger varte til 1978. De to siste årene ble det også telt fugler under høsttrekket. For årene 1979 til 1983 foreligger det mer tilfeldige opplysninger om fugletrekket. Våren 1984 ble de systematiske tellingene tatt opp igjen, og de har fortsatt fram til i dag. Under vårtrekket har tellingene startet 1. april, og det har vært telt fram til 1. juni.

Høsttellingene har startet 1. august og har fortsatt til slutten av oktober, eller til is og kulde har sendt fuglene sørover. Fra 2003 til 2014 ble alle tellingene utført av Kjell A. Kristiansen (Kristiansen 2014). Fra våren 2015 har en gruppe medlemmer av Norsk Ornitologisk Forening, Hamar lokallag tatt over tellingene. Telleteamet har i 2020 bestått av Grete Finstad, Brit Rennemo, Odd Erik Bergundhaugen, Per Jan Hagevik, Kjell Fjellsol og Jon Bekken.

Figur 1. Åkersvika naturreservat med de nye grensene fra 22. januar 2016. Kilde: Naturbase.no

Metodikk

Fra 2016 er område IV, den ytre delen av Åkersvika delt i tre; mellom bruene, ytre del av reservatet, og nærmeste del av Mjøsa utenfor reservatgrensa. Etter hvert er også Flagstadelvdeltaet blitt delt i to områder, vest og øst for E6. Det er altså telt opp i sju delområder. I hvert av de fire opprinnelige delområdene er det telt fra ett til tre faste observasjonspunkter, som er valgt slik at man har hatt best mulig oversikt alt etter vannstanden. Det er benyttet teleskop på stativ. God sikt er en forutsetning for telling av fugler over til dels store avstander. En sjelden gang er det nødvendig å utsette telling pga. regn eller tåke.

Hvilke faktorer påvirker antallet fugler i Åkersvika?

Åkersvika er omringet av menneskelig virksomhet, og også i selve reservatet vil turgåere, folk som slipper løs hunder, fiskere på vandring mellom de tillatte fiskesonene, og kano- og kajakkpadlere påvirke hvor fuglene oppholder seg. Særlig i 2017 til 2019 medførte forberedelser og bygging av firefelts E6 forstyrrelser og store endringer i områdene langs traséen. Også naturlige faktorer påvirker hvor fuglene oppholder seg. Rovfugler vil kunne skremme fuglene mellom deltaene, og fra deltaene og ut til området ved Vikingskipet, og herfra og ut til munningen av vika.

Det antallet av en art vi observerer rastende er påvirket av en rekke faktorer. Vi kan dele dem inn i:

- Årstidenes gang; sein/tidlig vår, tidspunkt for islegging
- Faktorer knyttet til Åkersvika, som vannstand, tilgang på næring, og forstyrrelser fra trafikk, folk og predatorer
- Konkurransen fra andre rasteplasser
- Bestandsstørrelsen

Vannstanden i Mjøsa

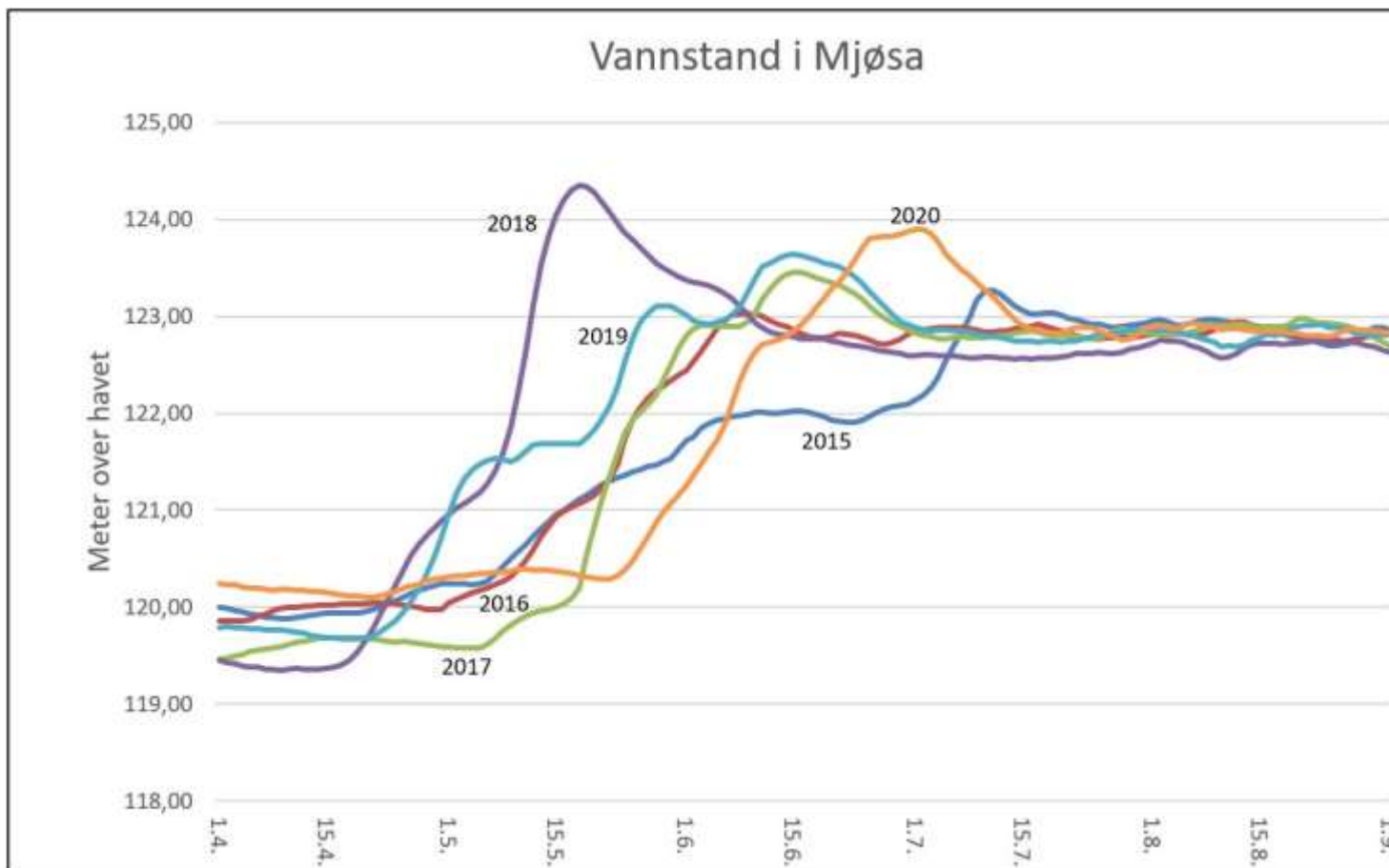
Figur 2 viser en sammenligning mellom vannstandsutviklingen i sommerhalvåret 2015 til 2020.

Når de første trekkende våtmarksfuglene ankommer i mars, er vannstanden lav. Det er vann kun i elveløpene, og mudderflatene er dekt av snø og is. Etter hvert smelter dette, og bunndyrene våkner fra dvalen. Dersom det blir en tørr vår, stopper aktiviteten opp. Men når vannstanden gradvis stiger, blir forholdene gunstige igjen, og etter en tid kan vadefuglene finne føde videre innover på høyere nivåer i vika.

Da tellingene begynte i månedsskiftet mars - april, hadde det vært mildt en periode og strandområdene og deltaene var delvis snø- og isfrie. Det var et middels antall arter til stede på første telling, 13 i forhold til hele 21 i 2019. Vannstanden var høy og ganske stabil fram til ca. 23. mai. fra denne datoen steg vannet raskt og jevnt fram til flomtoppen den 1. juli. Dette er den nest høyeste og den desidert seineste flomtoppen i perioden 2015-2020.

Dersom vannstanden er lav nok, kan man fra midten av juli og utover forvente rastende vadefugler på vei sørover. For å få blottlagte mudderflater med gode næringsforhold inne i de to deltaene må vannstanden være lavere enn ca. 122,0 m o.h., og ned mot 121,2 m o.h. i området ved Vikingskipet. Som figur 2 viser, ble det ikke slike forhold for vadere på tidlig høsttrekk noen av de seks årene. I 2020 lå vannstanden mellom 122,52 og 123,90 m o. h. hele perioden fra 1. juli til 1. november.

Figur 2. Vannstanden i Mjøsa 1. april til 1. september i 2014 - 2020. Kilde: Glommens og Laagens Brukseierforening / Hafslund ECO AS

Resultater

Våren 2020 ble det gjennomført 26 tellinger i perioden 1. april til 31. mai, på høsten ble det 35 tellinger fra 1. august til 25. november. Dersom vi ser vår og høst under ett, har vi en rekkefølge for de mest tallrike artene som vist i tabell 1. Mest tallrik (sum av antall observerte individer) var stokkand. Størst antall på en telledag under vårtrekket var 384 ind. den 5. april. Maksimum på høsten var 1.323 ind. den 4. november.

Store flokker av kortnebbgjess raster i reservatet både vår og høst. Om høsten finner de også noe mat i Svartelvdeltaet, men det meste av næringen finner de ute på åkrene både nær og lenger unna Åkersvika. Når det er mange gjess til stede, er det stadig små og store flokker som forflytter seg, og ikke sjelden skremmes de opp av turgåere, fiskere og kanopadlere. Arten ble sett på Hedmarken fra 12. mars til 7. mai. Hovedtrekket med flokker over 1.000 individer varte fra 23. mars til 9. april. Størst antall som rastet i reservatet var ca. 5.000 fugler i område Vikingskipet den 31. mars. Største antall under tellingene var ca. 2.500 individer i ytre del av området den 7. april. Også under høsttrekket bruker gjessene Åkersvika. Største antall var 4.000 fugler som rastet i Svartelvdeltaet den 7. oktober.

Vadefuglene har vært fåtallige i mange år. Dette har sammenheng med både vannstand og bestandsstørrelse. Om våren er mudderflatene først tørrlagt, og når flommen kommer, oversvømmes de raskt og blir utilgjengelige. Når vaderne trekker sørover igjen, er det fortsatt høy vannstand og lite tilgjengelig føde. Det er også av stor betydning at bestandene er vesentlig mindre enn for 30-40 år siden. Mange av de artene som tidligere var tallrike i Åkersvika, står nå på rødlista. Høyest antall under tellingene hadde strandsnipe og gluttsnipe.

Tabell 1. . De ti tallrikeste artene under tellingene i Åkersvika 2020.

Stokkand	16.854	Gråmåke	1.921
Kortnebbgås	9.807	Kvinand	729
Kanadagås	6.725	Brunnakke	561
Fiskemåke	2.830	Hettemåke	521
Krikkand	2.575	Laksand	443

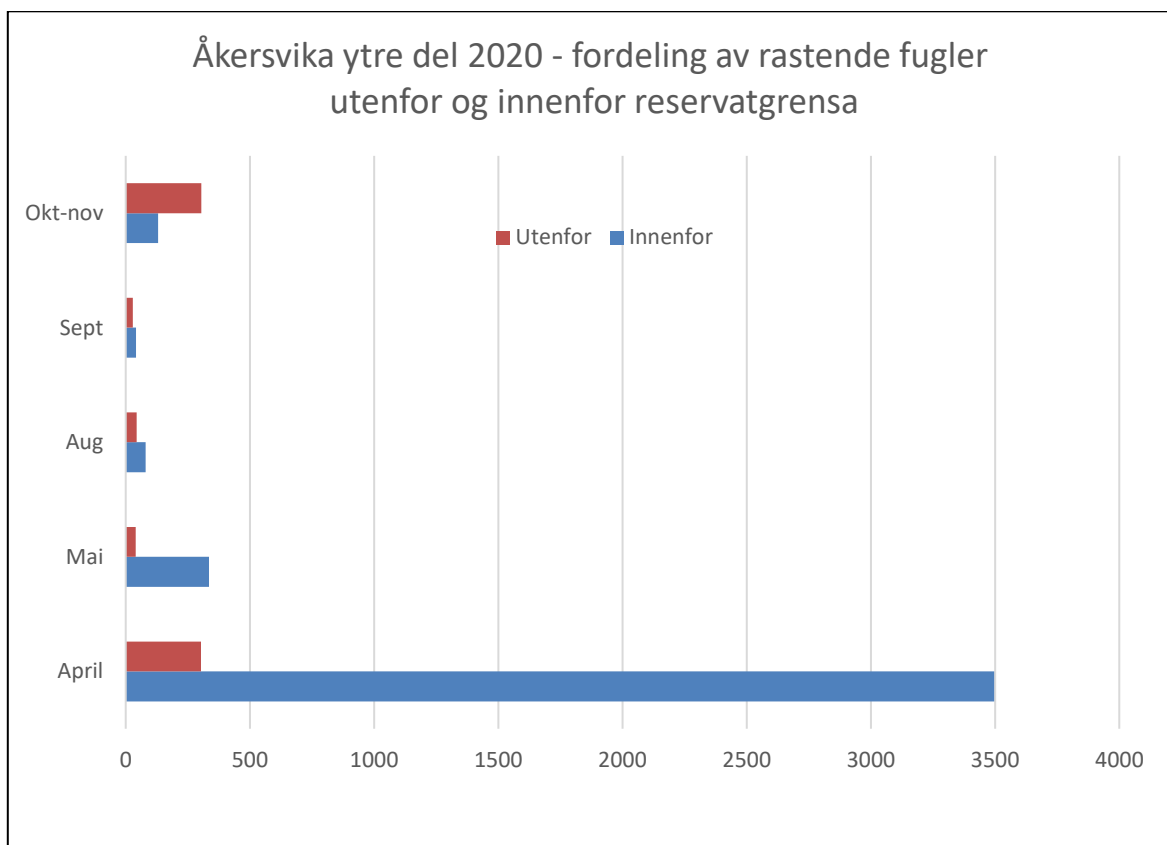
Tallet for stokkand er det høyeste vi har hatt i årene 2015-20. Også kanadagås, storlom og gråmåke hadde sitt beste år i perioden i 2020. Og kvinand var nær den høyeste summen i samme periode.

Ved dammen i Flagstadelvdeltaet øst for E6 hekket både knoppsvane, sivhøne og sothøne vellykket. Også hettemåke og fiskemåke gikk til hekking ved dammen, trolig bare ett par av hver art. Høy og stigende vannstand hindret hettemåkene fra å hekke på holmen mellom bruene, og det var heller ingen egnet flytende holme av drivved og plantedeler i Flagstadelvdeltaet. Men et makrellternepar gjennomførte ei sein hekking på holmen mellom bruene.

Fuglenes bruk av ytre del av Åkersvika

Vi har også i år skilt mellom rastende fugler innenfor og utenfor reservatgrensa i den ytre delen av Åkersvika. Som vi ser av figur 3 er bruken av dette delområdet størst tidlig på våren når de andre delområdene først har is, snø og frossent mudder, og senere er tørrlagte og har lite næring for fuglene. Under vårtrekket ble kun 8 % av de rastende fuglene (343 av 4.147 individer) sett utenfor reservatgrensa. Beregningene er basert på tall for de 38 tallrikste artene av våtmarksfugler. En flokk på 2500 kortnebbgjess som rastet innenfor grensa 5. april dominerer tallmaterialet.

Under høsttrekket var vannstanden høy og de indre delområdene var langt mer attraktive enn den ytre delen. Av det beskjedne antallet fugler i den ytre delen var det i år omtrent lik bruk mellom områdene innenfor og utenfor reservatgrensa; 377 av 629 individer (60 %) ble registrert utenfor. En flokk på 275 stokkender utenfor reservatgrensa den 19. november bidrar sterk til den høye prosenten.

Figur 3. Fordeling av rastende fugler innenfor og utenfor reservatgrensa for hver måned.

Fugletrekket i 2020 art for art

Beskrivelsen av forekomsten til hver enkelt art baserer seg dels på Hamar lokallags tellinger, dels på observasjoner som er lagt inn i Artsobservasjoner av lokallagets medlemmer og andre utenom de systematiske tellingene. Totalt er det lagt inn vel 5.700 fugleobservasjoner fra Åkersvika naturreservat i 2020.

KNOPPSVANE

Arten ble sett allerede 17. februar, da holdt fire fugler til i Svartelvdeltaet i en mildværsperiode. To av dem var trolig det samme paret som har klekt fire til seks unger i Kåteruddammen (dammen sør for Svartelvdeltaet) hvert år 2016 til 2019. I år ruget de fram til slutten av mai, men det ble aldri sett unger. Det andre paret holdt til øst for E6 i Flagstadelvdeltaet. Her bygde de reiret ved den mineralrike dammen, helt inntil skråningen mot E6. De tre ungene ble observert for første gang 4. juni, og de ble sett sammen utover til 30. september. To av dem ble fotografert i flukt i Svartelvdeltaet 6. oktober, og dagen etter ble de igjen sett i dammen der de ble klekt.

DVERGSVANE

Et ind. sammen med sangsvaner i Svartelvdeltaet 24.-25. mars. Dette er andre observasjon i Åkersvika. I perioden 17. mars til 7. april 2007 var to ind. innom flere delområder og ble sett av mange.

SANGSVANE

Arten blir sett på Hedmarken nesten hele året. Allerede i en mildværsperiode 17. februar holdt 26 sangsvaner til i det åpne elveløpet i Svartelvdeltaet. Den 23. mars var antallet 35 individer. Utover våren ble antallet lavere, de to siste ble sett 17. mai. Allerede den 16. august ble et ind. igjen sett i reservatet. Antallet økte utover høsten til maksimum 38 ind. den 19. november.

SÆDGÅS

Den 31. mars rastet 5 ind. ved Vikingskipet, og den 5. og 7. april ble 1 ind. sett i område ytre del av reservatet. I perioden 1. til 8. oktober ble 1-4 ind. sett i Svartelvdeltaet, i tillegg 2 ind. samme sted 4. november. Disse siste var tundrasædgjess, som hekker i åpent arktisk landskap nordøstover i Russland. Enkeltfugler 5. april og 5. oktober ble bestemt til taigasædgjess. De tidligere underartene regnes i dag som to gode arter.

KORTNEBBGÅS

Den første flokken på 70 ind. rastet ved Vikingskipet den 17. mars. En flokk på 5.000 fugler landet samme sted 31. mars, og de kommende dagene hvilte store flokker her og i ytre del av reservatet. Den 5. april var det fortsatt opptil 2.000 ind. i området. Videre utover i april rastet varierende antall i flere av delområdene. Etter 28. april ble det bare sett enkeltfugler. De første ind. på høsttrekk ankom 16. september, og den siste flokken ble sett 4. november. Enkeltfugler ble sett fram til 25. november. Størst antall på høsten var 4.000 ind. 6.-7. oktober i Svartelvdeltaet.

TUNDRAGÅS

Et ind. sammen med kortnebbgjess i ytre del av vika og ved Vikingskipet 31. mars til 14. april. Fuglen var av underarten *albifrons*.

DVERGGÅS

Et ind. sammen med kortnebbgjess i Svartelvdeltaet 5. oktober. Arten er sett én gang før i reservatet, 2 ind. 10. april 2015. Det antas at de dverggjessene vi ser på Østlandet ikke er spontant forekommende, men er resultat av utsetting i Sverige.

GRÅGÅS

Arten var til stede særlig i Svartelvdeltaet og i ytre del fra 17. mars til 8. mai, med maks. antall 50 ind. den 9. april. På sensommer/høst ble arten sett fra 5. august til 25. november. oftest i Svartelvdeltaet. Maks. antall var 150 ind. den 25. oktober. Et par hekket i Flagstadelvdeltaet i 2019, men det var ingen tegn til hekking i år.

SNØGÅS

1 ind. ble observert 31. mars ved Vikingskipet, og 1 ind. ble sett i Flagstadelvdeltaet 30. september. Den holdt seg deretter i Svartelvdeltaet til 11. oktober, hele tida sammen med kortnebbgjess. Dette er 2. og 3. observasjon av denne arten i Åkersvika. Det antas at de snøgjessene vi ser her i landet ikke er spontant forekommende, men etterkommere etter parkfugler.

Bilde 1. Snøgåsa letter sammen med kortnebbgjess 6. oktober 2020. Foto: Kjell A. Kristiansen.

KANADAGÅS

Arten var til stede en lang vårsesong fra 21. februar til 26. mai. Maks antall var 50 ind. den 16. mars. Den 20. juli ble et par observert med tre grå unger. Disse ble ikke sett senere. Allerede 27. juli var en flokk på 70 ind. på besøk i Svartelvdeltaet. Videre utover var små og store flokker å se i de ulike delområdene helt til 28. november. De største antallene var 865 ind. 13. september, og 412 ind. så seint som 11. november.

Krysning GRÅGÅS x KANADAGÅS

Et ind. ble sett på fem datoer i perioden 26. mars til 26. mai. På høsten ble enkeltfugler sett i kanadagåsflokkene 12. august til 12. november. Den 23. september og 7. oktober ble to ind. observert.

HVITKINNGÅS

På våren var arten til stede litt uregelmessig, med 1-20 ind. i ulike deler av vika fra 26. mars til 7. juni. På høsten var arten periodevis innom Svartelvdeltaet i varierende antall. Særlig 30. september til 7. oktober var hele den flokken som gjerne holder til på Koigen i Hamar sentrum innom deltaet, med maksimum 203 ind. Denne flokken har vokst år for år, med opptil 75 ind. i 2015, 94 i 2016, 120 i 2017, 150 i 2018, 180 i 2019 og 215 i 2020.

GRAVAND

Arten ble sett periodevis i ytre del av vika fra 7. til 20. april med 1-3 ind. Videre ble enkeltfugler sett ved Vikingskipet 23. mai og i Svartelvdeltaet 16.-17. september.

BRUNNAKKE

Arten var til stede under vårtrekket fra 12. mars til 21. mai, oftest énsifrede antall, opptil 14 ind. ytterst i vika. To sommerobservasjoner i Flagstadelvdeltaet, 2 ind. 20. juni og 8 ind. 4. juli. Under høsttrekket var arten til stede 5. august til 25. november, de fleste i Svartelvdeltaet i antall opptil 86 ind.

SNADDERAND

Et ind. ble observert ytterst i vika 5. april. I perioden 25. april til 2. mai rastet 1 til 6 ind. ytterst i vika og i Svartelvdeltaet. En hann i Flagstadelvdeltaet 22. november.

KRIKKAND

Under vårtrekket var arten til stede fra 13. mars til 31. mai, først i ytre del av vika, senere i Svartelvdeltaet. Den 10. april var antallet i sistnevnte delområde 150 ind. Kun én sommerobservasjon; 6 ind. i Svartelvdeltaet 16. juli. Fra 2. august og utover økte antallet på høsttrekk, til maks. 124 ind. i Svartelvdeltaet den 23. september. Så seint som 19. november var det fortsatt 20 ind. til stede her.

STOKKAND

Flokker har de siste årene vært til stede i Mjøsa hele vinteren. Den 11. januar var 100 ind. til stede utenfor båthavna i Sandvika, like utenfor reservatgrensa. Allerede 30. mars var 500 ind. på plass i Svartelvdeltaet. Varierende antall rastet her og i de andre delområdene, og 14. april rastet fortsatt 271 ind. i Svartelvdeltaet. Etter lave antall gjennom sommeren rastet 80 ind. s. sted den 27. juli. Utover høsten økte antallet i alle delområder, med størst antall i de to deltaene. Høyeste antall var 1.343 ind. den 2. november i Svartelvdeltaet.

Hekking: Hunn med 9 unger i dammen øst for E6 i Flagstadelvdeltaet den 28. mai. Tre dager senere to kull på 5 og 7 unger i samme delta vest for E6. Den 8. juni lå det to hunner med hhv. 5 og 7 unger i Svartelvdeltaet.

Krysning STJERTAND x STOKKAND

En hann ble sett i Svartelvdeltaet 12. august og 7. oktober, kanskje samme hybrid som er sett i Åkersvika tidligere år.

STJERTAND

Denne arten er som regel fåtallig og holder seg oftest i stokkandflokkene. Enkelthanner og par ble sett i ulike delområder fra 6. april til 21. mai. Under høsttrekket ble 1-4 ind. sett i de to deltaene fra 12. august til 4. november.

LAPPFISKAND

En hunnfarget fugl besøkte Svartelvdeltaet den 5. oktober.

SILAND

Som tidligere har arten opptrådt fåtallig, mest i ytre del av vika og ved Vikingskipet, i perioden 22. april til 8. juni i antall opptil 6 ind. I motsetning til de tre foregående årene er arten sett på høsten; 1 par ved Vikingskipet 21. oktober og 1. november.

Bilde 2. Silandpar ved Vikingskipet 21. oktober. Foto: Brit Rennemo.

LAKSAND

Arten ble observert i reservatet hele sesongen fra 2. januar (1 ind. mellom bruene) til 24. desember (2 ind. s. sted). Maks. antall på våren var 51 ind. som jaktet fisk i elveløpet ved Vikingskipet 23. mai. På høsten var antallet stort sett énsifret, med maks. antall 12 ind. i Svartelvdeltaet 16. august.

KNEKKAND

Kun én observasjon av denne arten i år; en hann i delområde Vikingskipet 21. april.

SKJEAND

Et par ble sett i ytre del av vika 28.-29. april og 14. mai. På høsten ble arten igjen sett avvekslende i dammen på østsida av E6 i Flagstadelvdeltaet og i Svartelvdeltaet i periodene 12.-23. august, 4.-21. oktober og 22. november. Det ble sett 1 eller 2 fugler, og 6. oktober var det 3 fugler til stede.

TOPPAND

Arten ankom reservatet allerede 27. mars med 2 ind. i ytre del. Nesten alle vår-observasjonene var her, med maks. antall 42 ind. den 29. april. De siste ble sett 31. mai. Tre ind. ble sett 16. juli. Under høsttrekk var arten fåtallig til stede fra 2. august til 4. november, med maks. antall 5 ind. den 16. september.

BERGAND

Det ble observert en hunnfarget fugl i Flagstadelvdeltaet vest for E6 i perioden 7.-13. oktober.

SVARTAND

Kun én observasjon på våren; en hann i ytre del 29. april, og én høstobservasjon; en hunnfarget fugl samme sted 27. november.

KVINAND

I januar-februar var det nok åpent vann i Svartelvdeltaet til at 1-7 ind. var til stede. Etter hvert ble kvinand sett i de fleste delområder, maks. antall 25 ind. i ytre del av reservatet den 30. april. Det er rapportert 4 observasjoner i juni-juli. Utover høsten ble arten sett mest i de to deltaene, med maks. antall 16 ind. Arten ble sett helt til 16. desember, med 1 ind. i ytre del.

Hekking: Fra 16. mai ble et kull på opprinnelig 8 unger sett i Kåteruddammen i Svartelvdeltaet.

SMÅLOM

På våren ble 1-4 smålom sett fra 6. april til 28. mai i ytre del. Tre observasjoner av 1-2 ind. i samme område 12. til 28. august.

STORLOM

Til vanlig 1-3 ind. er sett fra 18. april til 15. oktober i ytre del, mellom bruene og ved Vikingskipet. Den 3. mai ble hele 10 ind. sett i ytre del av reservatet, og 16. august ble 8 ind. sett samme sted.

Bilde 3. Storlom i ytre del av reservatet 23. august. Foto: Brit Rennemo.

TOPPDYKKER

Enkeltfugler ble observert i ytre del av reservatet 16. mai, 12. august og 15. til 21. oktober.

HORNDYKKER

Et par holdt til i Kåteruddammen i Svartelvdeltaet fra 27. april til 26. mai. Det så ut som om de hadde ment å gå til hekking, men forsvant plutselig. En ungfugl av året (1K) 9. august i Svartelvdeltaet. 1-2 unge fugler (1K) ble sett i dammen øst for E6 i Flagstadelvdeltaet 19. august til 16. september.

STORSKARV

Arten er sett fra 12. mars til 31. mai, maks antall var 13 ind. den 27. mars i ytre del av reservatet. Området ved Vikingskipet var også ofte besøkt. Fra 2. august til 19. desember ble arten igjen sett. Maks. antall var 16 ind. 27. september, fordelt på fire delområder.

GRÅHEGRE

Arten er sett regelmessig i beskjedent antall i alle delområder i perioden 23. mars til 29. november. Det var 16 observasjoner på våren, 2 i juli og 77 høstobservasjoner. Høyeste antall var 8 ind. i Svartelvdeltaet den 12. august.

FISKEØRN

Det ble gjort 67 observasjoner i 2018 og 70 i 2019. I år ble det kun 22 observasjoner, fra 16. april til 8. juni. De fleste observasjonene ble gjort i Svartelvdeltaet. I tillegg kommer en observasjon i nevnte delta den 27. august. Bare en gang ble to fugler sett sammen.

Bilde 4. Fiskeørn i delområde Vikingskipet 22. april. Foto: Kjell A. Kristiansen.

HAVØRN

Det er gjort fem observasjoner av enkeltfugler; en i hver av månedene februar, mars, april, november og desember. Alle var overflygende fugler, unntatt den 14. desember, som landet i Flagstadelvdeltaet.

SIVHAUK

Etter at det ble gjort 40 observasjoner i 2017, og 34 i 2018, har aktiviteten avtatt, med 8 obs. i 2019 og 12 i 2020. En hann jaktet 25. mai i Svartelvdeltaet. I perioden 27. juli til 15. september ble enkeltfugler, både hann, hunn og ungfugl (1K), sett, nesten alle i Svartelvdeltaet.

SIVHØNE

Arten ble observert fra 10. april til 4. november. I dammen øst for E6 i Flagstadelvdeltaet ble det sett opptil 4 voksne og 3 ungfugler. Den 17. juni ble det rapportert 10 ind. fordelt på to familiegrupper. I Kåteruddammen i Svartelvdeltaet ble enkeltindivider sett og hørt fra 2. mai og utover, og 23. juni ble et par med reir fotografert. Her synes det ikke å ha blitt observert unger.

SOTHØNE

Et par hekket i dammen øst for E6 i Flagstadelvdeltaet. En voksenfugl ble først sett 26. april, og i august ble det sett opptil 3 ungfugler. En ungfugl ble sett til 10. september. I Svartelvdeltaet ble en voksen fugl sett 8.-23. august.

TRANE

Tranene bruker ikke Åkersvika i særlig omfang, det foreligger 5 observasjoner av opptil 5 rastende fugler i perioden 26. mars til 13. mai. På høsten 4 observasjoner av 2 ind. i perioden 23. september til 5. oktober. I tillegg kommer noen små og store overflygende flokker.

TJELD

Arten var til stede i reservatet fra 26. mars til 25. juli. De fleste observasjoner er gjort i ytre del av reservatet. Største antall var 11 ind. den 8. april. Ingen indikasjoner på hekking i år.

HEILO

Det er gjort 7 observasjoner fra 26. april til 17. mai, de fleste i Svartelvdeltaet. Den største flokken på 35 ind. ble sett 3. mai.

TUNDRALO

Et ind. i Svartelvdeltaet 30. september, og en usikker observasjon av et ind. samme sted 3. oktober.

VIPE

Den første vipa ble sett i Flagstadelvdeltaet den 12. mars. Fugler på vårtrekk ble sett i alle delområder fram til 7. juni. Størst antall var en flokk på 80 fugler som rastet i Svartelvdeltaet den 1. april. På høsten ble det bare sett enkeltfugler, fra 8. august til 25. september, de fleste i Svartelvdeltaet. Hekkeatferd: Et engstelig par ved dammen øst for E6 i Flagstadelvdeltaet 17. juni.

SANDLO

Vårtrekket foregikk i perioden 24. april til 8. juni, fordelt på alle delområder. Maks. antall var 17 ind. den 10. mai. På høsttrekk ble 1-2 fugler sett 9.-24. september, de fleste i Svartelvdeltaet.

DVERGLO

Arten ble sett fra 17. april til 8. juni. Det var oftest 1-3 fugler, men småflokker ble observert, maks. antall var 8 ind. den 12. mai i Flagstadelvdeltaet. Det ble observert spill og kurtise i begge deltaene, men stigende vannstand umuliggjorde hekking. Én høstobservasjon; 4 ind. ved Midtstranda 13. september.

Bilde 5. Dverglo i ytre del av reservatet 28. april. Foto: Brit Rennemo.

SMÅSPOVE

Arten rastet på vårtrekk fra 21. april til 31. mai, mest i ytre del av reservatet og ved Vikingskipet. Maks. antall var 55 ind. i ytre del den 4. mai.

STORSPOVE

Arten rastet fra 4. april til 15. mai, nesten bare i ytre del av reservatet. Antallet varierte stadig, maks. var 68 ind. den 18. april. I mai ble kun 1-3 fugler observert. Et ind. under tidlig høsttrekk 15. juli i Svartelvdeltaet.

STEINVENDER

Et ind. besøkte ytre del av reservatet 23.-24. mai.

BRUSHANE

Den første ble sett 27. april, og fram til 7. mai ble det kun sett enkeltfugler. Maksimum under vårtrekket var 5 ind. den 8. mai, og den siste ble sett 23. mai. På høsten ble arten sett fra 3. september til 5. oktober, med maks. 30 ind. den 15. september i Svartelvdeltaet.

TUNDRASNIPE

1-2 unge fugler (1K) ble observert i Svartelvdeltaet 16.-20. september.

TEMMINCKSNIFE

Fra 10.-28. mai rastet arten i ulike deler av reservatet. Maks. antall var 12 ind. i ytre del av området 24. mai. Ingen høstobservasjoner.

MYRSNIPE

Den første ble sett 6. mai i Svartelvdeltaet. Antallet varierte utover og fuglene ble sett i alle delområder, med maksimum antall 47 ind. den 24. mai i ytre del av reservatet. Den siste ble sett 28. mai. Høsttrekket varte fra 2. august til 5. oktober, og maks. antall var 25 ind. 17. september i Svartelvdeltaet.

Bilde 6. Myrsnipen og ei temmincksnipen mellom Stangebrua og Dovrebanebrua 24. mai. Foto: Morten Brandsnes.

STRANDSNIPE

Arten var til stede hele sesongen fra 28. april til 26. august. Høyeste antall var 39 ind. fordelt på fire delområder den 14. mai. Fra juni til august foreligger 11 observasjoner av 1-3 fugler.

SKOGSNIPE

Arten rastet under vårtrekk fra 7. april til 24. mai, fordelt på alle delområder, men mest i de to deltaene. Maks. antall var 19 ind. den 19. april, fordelt på tre delområder.

GLUTTSNIPE

Arten rastet på vårtrekk fra 21. april til 7. juni, høyeste antall var til sammen 107 ind. i fire ulike delområder den 10. mai. Flest var det ved Vikingskipet, med 55 ind. Et ind. ble observert 20. juli.

GRØNNSTILK

Arten rastet under vårtrekk fra 23. april til 8. juni. Maks. antall var lavt i forhold til tidligere år; 23 ind. fordelt på tre delområder den 12. mai. Fra juli – august foreligger det 6 observasjoner av 1-3 ind.

RØDSTILK

Arten rastet under vårtrekk fra 22. april til 7. juni. Det var størst aktivitet 5.-20. mai, med 31 ind. den 19. mai. Av disse holdt 30 til i ytre del av reservatet. Kun to høstobservasjoner; to fugler den 19. og en fugl den 28. august.

ENKELTBEEKKASIN

Dette er en art som bare i liten grad fanges opp når man teller fugler med teleskop. For det meste ferdes den godt kamuflert i høy vegetasjon. Den ble registrert med 1-10 ind. fra 2.-26. april. På sensommer/høst ble den sett fra 19. juli til 15. oktober, også nå maks. 10 ind.

Bilde 7. Enkeltebekkasiner søker av og til ut på mudderflatene i Svartelvdeltaet. Foto 26. april Kjell A. Kristiansen.

HETTEMÅKE

Arten ble sett gjennom sesongen fra 25. mars til 4. juli, og i tillegg ble et ind. sett i Svartelvdeltaet den 3. oktober. Størst antall var 78 ind. den 9. april. Dette er lavt i forhold til 2018 (170) og 2019 (264). Hekking: Et par hekket ved dammen øst for E6 i Flagstadelvdeltaet. Ruging ble observert fra 4. juni, og 4. juli ble 3 unger observert.

FISKEMÅKE

Arten holder til rundt Hamar gjennom vinteren, i hvert fall så lenge det er åpent vann i Mjøsa. Både ved årets start og årets slutt var det 50-70 ind. ved Hamar brygge/Koigen. I Åkersvika ble arten sett fra 23. januar til 15. november. Maks. antall på våren var ca. 400 ind. den 26. april, av dem 381 i Flagstadelvdeltaet. Gjennom sommer og høst varierte antallet mye, flere ganger med flokker på 30-70 fugler på næringssøk, særlig i Svartelvdeltaet. Hekking: Ved Vikingskipet ble 4 unger observert på parkeringsplassen den 25. juli. Det ble videre påvist hekkeforsøk ved dammen øst for E6 i Flagstadelvdeltaet.

SILDEMÅKE

Den første sildemåka ble sett i ytre del av reservatet den 17. mars. Arten ble sett i et varierende antall gjennom hele sesongen fram til 6. oktober. Maks. antall var 12-15 ind. flere dager i mai, de fleste som regel ved Vikingskipet. Hekking: Minst tre par hekket på jernbaneområdet på Espern: Fem flygedyktige unger 12. august, og en så vidt flygedyktig unge den 28. august.

GRÅMÅKE

Arten holder til rundt Hamar gjennom vinteren, i hvert fall så lenge det er åpent vann i Mjøsa. En stor del av gråmåkene i Åkersvika er unge, ikke-hekkende fugler som hviler i de store åpne områdene, og som søker næring der de kan finne det; henlagt fangst etter sportsfiskere, spill fra næringsmiddelindustri, matrester i veikant og på søppelfyllinger, osv. Arten er sett i varierende antall i alle delområder fra 31. januar til 30. desember. Maks. antall i februar-mars var 600 ind. ved Vikingskipet den 23. februar. I april-mai var det 115-130 ind. samlet for flere delområder flere av dagene. Fra juni og utover var antallet mer beskjedent, med maks. antall 48 ind. ved Vikingskipet den 28. oktober.

SVARTBAK

Arten ble observert i lite antall fra 17. februar til 23. september, fordelt på alle delområder. Maks. antall var 16 ind. den 7. mars, fordelt på tre delområder.

ROVTERNE

To ind. i Svartelvdeltaet 7. juni. Dette er tredje observasjon av arten i Åkersvika. Den første ble sett og fotografert om ettermiddagen den 25. mai 1974 (Maartmann 1974). Den andre ble sett og fotografert 6. juni 2007. Alle tre observasjoner er gjort i Svartelvdeltaet.

MAKRELLTERNE

Arten ble sett i beskjedne antall fra 30. april til 20. juli. Største antall var 4 ind. i ytre del av reservatet 4.-5. mai og ved Vikingskipet 21. mai. Hekking: Et par hekket på holmen på Stangesida mellom Stangebrua og jernbanebrua (Dovrebanen): Rugende fugl ble observert 17. juni, og 20. juli ble en unge observert.

Litteratur

Bekken, J. 2015. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2015. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 15 s.

Bekken, J. 2016. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2016. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 16 s.

Bekken, J. 2017. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2017. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 18 s.

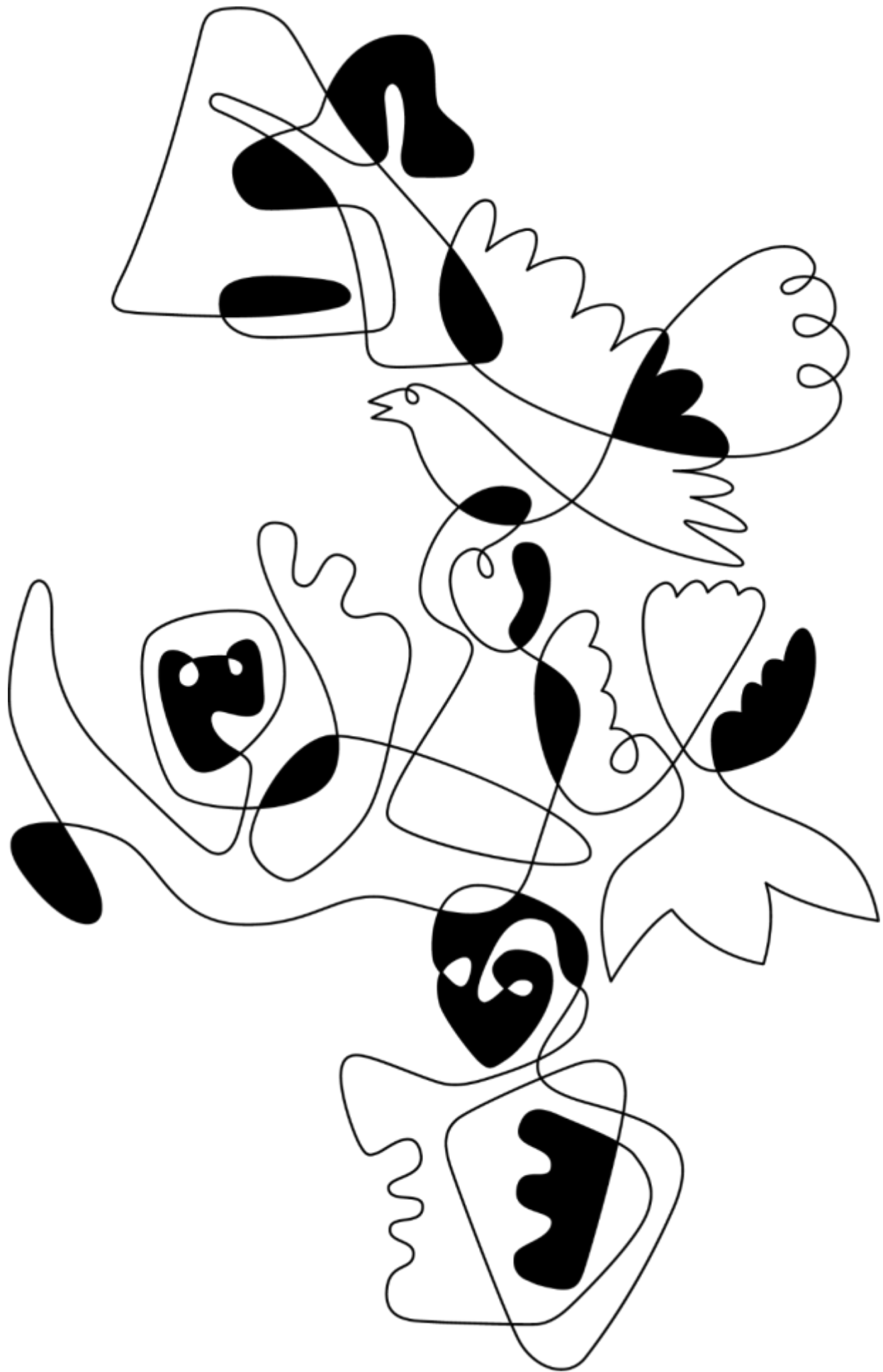
Bekken, J. 2018. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2018. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 18 s.

Bekken, J. 2019. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2019. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 20 s.

Kristiansen, K.A. 2014. Fugletrekket i Åkersvika Naturreservat 2014. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 17 s.

Maartmann, E. 1974. Registrering av fuglelivet i Åkersvika 1974. *Kornkråka* 4 (nr. 3/4): 5-9.

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Postboks 987, 2604 Lillehammer | sfinpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/innlandet

ISBN: 978-82-8410-016-6